

Utrecht, 22 Juli 1954.

D E S T E M V O R K

Driemaandelijks bulletin voor en van de sprekers van het
HUMANISTISCH VERBOND
Redactie en administratie : Bleyenburgerstraat 1, Utrecht.

Nr. 1

T E R I N L E I D I N G .

Op de eerste sprekersconferentie die door het Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond belegd werd, en waarvan een verslag in dit eerste nummer van het sprekers-bulletin is opgenomen, bleek de wenselijkheid niet alleen eenmaal per jaar mondeling van gedachten te wisselen, doch ook regelmatig schriftelijk contact te onderhouden. Dit schriftelijk contact stellen wij ons voor te verwezenlijken door middel van een driemaandelijks bulletin waarvoor wij als naam "de Stemvork" hebben gekozen.

De Stemvork bedoelt te zijn het orgaan waarin de sprekers die in de gemeenschappen van het Humanistisch Verbond "optreden" hun ervaringen uitwisselen, bijdragen plaatsen waaruit andere sprekers wellicht lering kunnen trekken en waarin ruimte zal zijn voor een rubriek komische belevenissen die deze sprekers bij hun spreekbeurten hebben meegemaakt.

Allen die, geregeld of ongeregeld, als spreker hun medewerking aan bijeenkomsten van gemeenschappen van het Humanistisch Verbond geven, zullen het bulletin gratis ontvangen. Voorts zal het worden toegezonden aan de secretarissen van alle gemeenschappen. Het Hoofdbestuur zal in dit bulletin gelegenheid hebben zich tot de sprekers te richten en desgewenst zullen ook "niet-sprekers" die een bijdrage willen leveren die voor de sprekers van belang kan worden geacht, daartoe in de gelegenheid worden gesteld.

Wij noemden het sprekers-bulletin "de Stemvork" omdat dit instrument dient om ervoor te zorgen dat een koor de juiste toon treft. Voor ons sprekerskoor (corps) is het ook nodig niet alleen een juiste eigen toon te treffen maar ook samen dezelfde toon als uitgangspunt te nemen. Tot het vinden van dit uitgangspunt wil "de Stemvork" een bijdrage leveren. Wij roepen U op het bulletin met aandacht te lezen en voor de inhoud bijdragen te leveren.

Namens het Hoofdbestuur van het
Humanistisch Verbond
J. Bijleveld, alg.secr.

VERSLAG van de Sprekersconferentie gehouden te Utrecht op
Zondag 4 Juli 1954.

Dit verslag is niet meer dan een kort resumé van de interessante gedachtenwisseling. Het is niet de bedoeling geweest notulen te maken. Indien dit resumé aanleiding geeft op enkele punten nader in te gaan - uiteraard zonder te vervallen in beschouwingen die slechts als "nakaarten" kunnen worden betiteld - dan staan de "kolommen" van de Stemvork daarvoor ter beschikking.

H E T V E R S L A G .

De redactie van de Stemvork dankt de Heer Colpa gaarne voor het samenstellen van het hierboven staande verslag.

O p r o e p :

Het Humanistisch Verbond heeft helaas ook "minder bevoorrechte gebieden", gebieden namelijk, waar de gemeenschappen de grootste moeite hebben hun programma op te stellen omdat zij te weinig sprekers bereid vinden er te komen.

Wij doen een dringend beroep op onze sprekers om de gemeenschappen in genoemde gebieden (het Noorden en Oosten des lands) uit de moeilijkheden te helpen door enkele data voor deze gemeenschappen te reserveren. Waar onze sprekers het meest uit het Westen en het Centrum des lands komen, weten wij dat bedoelde spreekbeurten een lange reis noodzakelijk maken. De extra moeite en tijd zijn echter goed besteed!!

Van de Redactie:

Copie voor het volgende nummer van de Stemvork, dat omstreeks 15 October zal verschijnen, s.v.p. vóór 30 September inzenden aan het Centraal Bureau van het Humanistisch Verbond, Bleyenburgstraat 1 te Utrecht.

VERSLAG van de Sprekersconferentie, gehouden te Utrecht op
Zondag 4 Juli 1954.

Om 11 uur opent de algemeen voorzitter, Dr.J.P. van Praag, de conferentie. Hij spreekt er zijn blijdschap over uit, dat een betrekkelijk groot aantal sprekers gevolg heeft gegeven aan de uitnodiging. Aan de orde wordt gesteld de wijze, waarop I bezinningsbijeenkomsten en II scholingsbijeenkomsten moeten (kunnen) worden gehouden. Vele aanwezigen nemen aan de discussie hierover deel.

I Bezinningsbijeenkomsten.

De bezinningsbijeenkomst moet iets geven voor het hart, moet een innerlijke beweging wekken en in zekere zin een soort "verkondiging van het humanisme" zijn. De inleiding moet eenvoudig zijn, op zijn hoogst een uur duren en men mag daarin vooral niet te veel punten naar voren brengen.

Is discussie gewenst? De meningen hierover lopen uiteen. Sommigen juichen de discussie toe, omdat daardoor de hoorder actief bij het behandelde betrokken wordt. Anderen verwerpen haar, omdat zij de sfeer verbreekt, en de vragen en opmerkingen dikwijls de aandacht afleiden van hetgeen besproken is. In Rotterdam en elders kan men na sluiting der bijeenkomst nog met de spreker napraten. In Den Haag kent men twee soorten bijeenkomsten voor de Zondagmorgen: de "wetenschappelijke ochtend" (W) en de eigenlijke "bezinningsbijeenkomst" (B). Bij W is discussie noodzakelijk, bij B is zij bepaald onjuist. Een andere oplossing is dat men over het gesprokene later in huiskamerbijeenkomsten discussieert. Een discussie ter vergadering kan nuttig zijn om de ijdelheid van de spreker aan te tasten!

Zijn muziek en declamatie gewenst? Zij moeten aansluiten bij het gesprokene. Tegen declamatie bestaat het bezwaar, dat men dan weer gedwongen wordt naar het gesproken woord te luisteren. Bij de muziek zou men gebruik kunnen maken van gramfoonplaten.

Een enkele spreker voelt niet veel voor "bezinning": hij vreest daarvan "Gefühlsduselei". Suggesties om een beoordeling van iedere spreekbeurt te vragen worden om verschillende redenen verworpen. Zeer belangrijk wordt door sommigen geacht het gesprek met bestuurders vóór de aanvang van de bijeenkomst.

Van 1 uur tot kwart voor twee wordt gepauzeerd. Na heropening der vergadering wijst de voorzitter op het nijpend tekort aan sprekers in het N. en O. des lands; hij doet een dringend beroep op de aanwezigen zich ook beschikbaar te stellen voor spreekbeurten in de "buitengewesten". Daarna behandeling van

II Scholingsbijeenkomsten.

De voorzitter wijst op de wenselijkheid het publiek op een scholingsbijeenkomst meer actief bij het behandelde te betrekken. Hij haalt een artikel van Beumer aan in "Volksontwikkeling", waarin de "lezing" geheel en al verworpen wordt. In plaats daarvan adviseert Beumer

- 1) de korte inleiding van 10 à 15 minuten, gevolgd door groepsbespreking;
- 2) de forum-vorm;
- 3) het aan de orde stellen van een probleem, dat dan gespeeld wordt, waarna een bespreking volgt.

Ook hierover wordt levendig van gedachten gewisseld. Enkele sprekers achten de volledige inleiding soms noodzakelijk, bv. bij biografische onderwerpen, in het algemeen bij onderwerpen, die voorlichting willen geven. Men moet trouwens het belang van de passiviteit ook niet onderschatten. Wenst men echter te komen tot meningsvorming, dan moet men de aanwezigen meer activeren. Het publiek zal dit zelf echter lang niet altijd wensen, vele mensen schuwen die activiteit; het is daarom gewenst dan men de verschillende vormen varieert. Een mogelijkheid is het "leergesprek", waarbij de spreker het onderwerp aan de orde stelt in de vorm van vragen; de onderdelen van het betoog worden afzonderlijk in bespreking gebracht, de inleider geeft telkens een samenvatting en komt met de volgende vraag. Deze methode is door Schonk met veel succes in Zwolle toegepast. Het bezwaar is, dat het "leergesprek" gemakkelijk iets schoolmeesterachtigs krijgt, de spreker brengt de hoorders, waar hij ze hebben wil! Het sociodrama is ook een mogelijkheid, maar kan soms de deelnemers volkomen uit hun evenwicht brengen.

